

HERKÜL MİLLAS
9 ŞUBAT 2016
ZAMAN GAZETESİ

24 Ocak günü sol Siriza partisi (aşırı sağ parti Bağımsız Yunanlılar / ANEL ile) iktidara gelişinin yıl dönümünü kutladı.

On gün sonra da, yani 4 Şubat günü, ülke tarihinde görülmemiş bir genel grev yaşandı. Greve ilk kez toplumun bütün kesimleri katıldı: Sağ ve sol işçi sendikaları, tarım sektöründe çalışanlar (traktörleriyle ülke yollarını keserek), avukatlardan mühendislere, iş adamlarından sanatkarlara, devlet hastanelerinde çalışan doktorlardan kahvehane işletenlere, (yüzde 24 oranında olan) işsizlerden emeklilere ve memurlara, medyada çalışanlardan dükkân sahiplerine kadar hemen hemen herkes. Bir gün sonra da binlerce polis Atina'nın göbeğinde hükümet karşıtı eylemde bulundu. Temel talep, hükümetin planlamakta olduğu yeni vergi, sigorta primleri ve emeklilikle ilgili yasaların uygulanmamasıydı. Greve gidenler bu ağır vergilere dayanamadıklarını haykırdılar.

Aynı günlerde ülkenin kreditorleri, yani IMF ve AB, bu yeni yasaların yetersiz olduğunu söylüyor ve bütçe açığının kapatılması için ek önlemler istiyordu. Aksi durumda ülkenin ihtiyaç duyduğu krediler verilmeyecek. Yani Siriza bir açmazdadır. Kötüsü ülkenin kendisi açmazdadır. Toplum ağır vergilendirmeye dayanamamakta, borç vermesi gerekenler de gelir/giderini dengelemeyen bir ülkeye, yani dibi olmayan bir kuyuya para aktarmak istememektedir. Bu duruma nasıl gelindi, çıkış yolu nedir?

Yanlış yapılan ne?

Son yıllarda Yunanistan'daki siyasi gelişmeleri anlatmak kolay değil. Ekonomik krize az çok bir açıklama getirildi: Kötü yönetim, hesapsız borçlanma dendi. Ama sonrasında siyasi gelişmeler anlamsızlaştı. Kreditorlerin (Troyka'nın) dayattığı kemer sıkma önlemlerine önce iktidardaki Pasok karşı çıktı ama bir süre sonra, çaresiz, memorandum denen önlemler paketini kabul etti. Muhalefette olan merkez sağ Yeni Demokrasi partisi Pasok'a ve Troyka ile yapılan anlaşmaya karşı çıktı. Ancak iktidara gelince "çaresiziz" deyip karşı çıktığı memorandumu uyguladı. Bu kez Siriza anlaşmaya karşı bir kampanya başlattı, seçimleri empoze etti ve bir yıl önce, büyük vaatlerle iktidara geldi. Troyka ile altı ay süren pazarlıklardan sonra "çaresiziz" deyip üçüncü bir Memorandumu uygulamayı kabul etti. Yani aynı senaryonun üç kez tekrar edildiğini gördük.

Seçmen kendini aldatılmış hissediyor

Siriza'nın ek iki temel "günahı" oldu. Birincisi, geçmiş hükümetleri yeteneksizlikten ihanete ağır bir biçimde suçlayarak seçmene pek çok vaatte bulundu: Memorandum anlaşmaları feshedilecek, maaşlar ve emekli maaşları artacak, işsizler memuriyete alınacak, kalkınma sağlanacak gibi. Bu yolda ülke bir yıl içinde iki kez seçime, bir de referanduma gitti. Halk bu vaatlere inandı ve Siriza'ya üç kez oyu ile siyasi destek verdi. Oysa Siriza söylediklerinin tam tersini yaptı. Şimdi Tsipras yalancılıkla veya en iyi durumda, konjonktürü anlamamakla suçlanmakta. Seçmen kendini aldatılmış hissetmekte. Toplumda egemen olan öfkenin temel nedeni bu.

İkinci yanlış, kalkınma ve yatırımlar alanında. AB ile pazarlıklar altı ay gibi çok uzun bir süre sürdürüldü (Varufakis ile). Bu sürede sol söylem ve anlayış ülkede egemen oldu. AB, blok olarak, kapitalist, emperyalist, neoliberal, sömürücü ve dolayısıyla Yunanistan karşıtı bir güç olarak gösterildi. "Batı'ya karşı direnç" ve Batı'nın ötekileştirilmesi yaygınlaştı. AB'den gelen her

öneriye karşı çıktı. Ülkenin çok ihtiyaç duyduğu yatırımları yapacak yabancı “kapitalistler” de ülkeye gelmedi; yerlileri de paralarını yurt dışında değerlendirmeyi tercih etti. Milyarlar ülke dışına çıktı. Düzeler gibi olan ekonomi 2015 yılında yeniden düşüşe geçti.

Bir yıllık iktidarında Siriza'nın öğrenmiş olması gereken dersler şunlar olmalı: Birincisi, Yunanlı Marksist iktisatçıların istedikleri doğrultuda AB'yi değiştirmek olanaklı değildir. Başka ülkelerle (İspanya, Portekiz gibi) ittifaklar kurup AB'yi sola yönlendirmek vizyonu bir ütopydi. AB bambaşka dinamiklerle bambaşka yönere doğru seyrediyor. İkincisi, AB içindeki bir ülkenin halkı demokratik bir biçimde bir şeyler istedi diye AB'nin geri kalan 27 ülkesi buna uyması da beklenmemeliydi. Siriza'nın “halkımız memoranduma karşıdır, devlet olarak imzaladığımız anlaşmaları uygulamayacağız” tezi gerçekçi değildi. Çünkü bir ülkenin kararları ötekilere empoze edilemez. Üçüncüsü, AB içinde hizip gibi bloklaşmalar oluşturmak da olamaz. Gruplaşmalar ülkeler bazında değil, konular alanında olabilir. AB içinde bir Güney/Kuzey ayırımına sıcak bakan olmadı. Dördüncüsü, AB şantajına boyun eğmeyeceği öngörülmemeliydi. Altı ay süren pazarlıklar boyunca “para biriminden çıkarız” tehdidine “buyurun çıkın” restiyle cevap verildi.

Yeni bir genel seçim tekrar gündeme gelebilir

AB şantajına boyun eğmez çünkü böyle bir adımın, tehditlerin artmasına ve Birliğin son bulmasına neden olacağını görüyor. Beşincisi, “ne ekersen onu biçersin” atasözü, seçmene verilen ama gerçekçi olmayan vaatler için de geçerli olduğudur: boş vaatler geri teper. Nihayet altıncısı, kalkınma sağlanmadığında temel sorunların çözülemeyeceğidir. İşsizlik ve bütçe açığı gibi sorunlar kalkınma ile doğrudan ilişkilidir. Kalkınma ise ancak yatırımlarla sağlanabilir.

Bugünkü iktidarın gelecekle ilgili en büyük sıkıntısı da bu alandadır. Bütün enerjisini adil olmaya, eşitsizlikleri gidermeye ve yoksullardan yana olmaya harcamaktadır. Bunu da ideolojisine uygun bir biçimde yapmaktadır. Kapitalizme ve kapitalistlere, dolayısıyla yatırımcılara karşı çıkararak. Ülkede yatırımları sağlayacak (liberal) yapısal dönüşümler ve yabancı yatırımlara dostane olacak bir atmosfer sağlanmamıştır. Tam tersine bakanların hemen hepsi yatırımcıları kaçırtan bir söylem ve eylem içindeler. Devletin küçülmesi ve harcamaların azaltılması yerine, vergilerin artması da aynı ideolojik anlayışın sonucudur. Siriza, memurların ve emeklilerin bir partisi olarak, bu kesime kaynak kaydırmak için toplumun üretken kısmına ağır vergiler yüklemektedir. Bu kısır döngüden çıkmak için kendi seçmenine – ve ideolojisine de - karşı çıkması gerekmektedir. Yani yukarıda bıyık aşağıda sakal durumu. Yeni bir kriz ve genel seçim yeniden gündeme gelebilir.